

روز حبس بشود این هم خیلی بی مناسبت است بلکه باید یک میزان کلی از برای کسی که برخلاف این قانون شرکتها یا سایر قوانین رفتار کرده است ترتیب داد و یک مجازاتی برای این قسم از اشخاص معین کرد و آنهم هر پنجاه تومان و یک روز حبس نباشد باید یک قانون کلی برای آن وضع کرد و الا این قانونیت پیدا نمیکند که ما بگوئیم از برای هر پنجاه تومان یک روز حبس مقرر است بلکه غلط است برای اینکه از یک حیث همان طوری که عرض کردم تضييع حقوق شرکاء میشود آنهم هر یک روز را مقابل پنجاه تومان از این جهت بنده این ماده را در اینجا بکنی بیفائده و غلط میدام .

حاج وکیل الرعایا - گمان بنده این است که مقصود از این افلاس افلاس بتقصیر است یعنی در بروز افلاس این شخص بتقصیر کرده است و خود را با افلاس رسانیده است اینماده برای اینقسم از اشخاص یک مجازاتی تعیین مینماید و اگر این جا ایرادی میفرمایند باید در موضوع این شخص بخصوص باشد که این شخصیکه خودش را مفلس کرده است و اسباب اتلاف مال مردم را فراهم آورده است و بعلاوه این را زائد نمیدانم و گمان هم نمیکند که زیادی باشد حالا اگر غیر از این است که بفرمایند تا اینکه بنده هم مسبوق بشوم آنچه در اینماده نوشته است که راجع است بکسی که بتقصیر خودش رابه افلاس رسانیده باشد .

مدرس - اینماده البته راجع به افلاس به تقصیر است ولی بنده عقیده ام این است که اینماده در اینجا زیادی است برای اینمطلب یک فصل مشبعی لازم است و باید در ضمن هفت هشت ده ماده انواع و اقسام افلاس نوشته شود حالا آن راهم صلاح میدانند که با این قانون الحاق بشود تا اینکه یک قانون علیحده بشود بسته باختیار مجلس است والا یک ماده در آخر اینقانون مجمل و مختصر نوشتن فائده ندارد و مناسبتی هم با ترتیبات افلاس ندارد میل دارند آقایان یک چند ماده مفصلاً نوشته شود و ملحق بکنند با اینقانون یا اینکه این را بردارند .

رئیس - گویا مذاکرات کافی باشد (گفتند کافی است) .

آقای لواء الدوله اصلاحی پیشنهاد کرده اند خوانده میشود - (بعبارت ذیل قرائت شد) بنده پیشنهاد میکنم که برای هر ده تومان یک روز حبس مقرر شود .

لواء الدوله - اگرچه بنده عقیده ام این بود که برای معونه یومیه یعنی باندازه مخارج هر روزی اگر تقصیر بکنند باید حبس بشود برای این که افلاس در مملکت ما زیاد است و مردم برای هیچی مفلس میشود آن وقت پنجهزارهم اگر ببرد نفعش است برای پنجاه تومان که البته حبس میشود این چیزی است که همه میدانند و این اسباب این میشود که شرکت دو روزه تمام میشود و برای این که یک قدری بیشتر سخت گیری بشود بنده پیشنهادی کرده ام که برای هر ده تومان یکروز حبس نوشته شود حالا دیگر بسته برای آقایان است .

رئیس - رای میگیریم باین اصلاح آقای لواء الدوله آقایانیکه این اصلاح را قابل توجه می دانند قیام نمایند (معدودی قیام کردند)

رئیس - قابل توجه نشد ماده الحاقیه هم آقای حاج سید ابراهیم پیشنهاد کرده اند خوانده میشود (بعبارت ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که این ماده الحاقیه باین قانون ضم شود .

ماده الحاقیه - مقصرینسی که در مواد فصل هفتم مجازات حبس برای آنها مقرر شده است می توانند حبس خود را از قرار روزی پنجاه تومان بخرند

حاج سید ابراهیم - چون غرض از مجازات جلوگیری از بعضی تقلبات است و اشخاصی که تشکیل شرکت میدهند اغلب اشخاص محترم معتبری خواهند بود و برای اینکه مجازات نقدی ترتیب صحیحی نداشت و شاید موافق احکام شرع نبود از اینجهت در کمیسیون مبدل بحبس کردند و برای خیلی از اشخاص منور شاید حبس سزاوار نباشد و ما باید یک چیزی را بنویسیم که هم جلوگیری از بعضی تقلبات بنماید و هم شرف اشخاص تا اندازه بهدر نرود از این جهت بنده پیشنهاد کرده ام که اشخاصی که محترم و متمکن هستند و میخواهند حبس خودشان را بخرند میتوانند حالا در خصوص روزی پنجاه تومان و کم و زیاد بودنش اصراری ندارم ولی در خصوص خریدن پیشنهاد میکنم که یک همچو اجازه در این قانون برای این قسم از اشخاص محترم داده بشود .

افتخار الواعظین - بنده تقاضا میکنم که این ماده برگردد بکمیسیون و در اینجا اگر آقایان نظریاتی دارند تشریف بیاورند اظهار بکنند تا این که در شور دوم راپورت داده شود .

رئیس - چون مخبر تقاضا میکنند این ماده رجوع میشود بکمیسیون شور اول این قانون ختم میشود چهار فقره راپورت کمیسیون تفسیر است فقره اولش راجع است بماده (۸۵) نظامنامه داخلی شور اولش بعمل آمده است حالا باید رای بگیریم در این که داخل شور دوم بشویم یا نه آقایانیکه تصویب میکنند داخل شور دوم این راپورت بشویم قیام نمایند . (عده قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد .

گفته شد آقایان ملتفت نبودند و باینجهت رای ندادند .

رئیس - قبل از وقت که بنده عرض کردم که فقره اول راجع است بماده (۸۵) نظامنامه داخلی و شور اول آن بعمل آمده است و حالا رای میگیریم برای اینکه داخل در شور دوم بشویم بعد رای که گرفتیم تصویب نشد .

آقای میرزا مرتضی قلیخان - با همین توضیح حالا رای بگیرید .

رئیس - دیگر نمیشود رای گرفت راپورت دوم راجع است بماده هفتم متمم قانون وظایف - آقایانیکه تصویب میکنند داخل شور دوم آن بشویم قیام نمایند . (عده قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد . راپورت سیم راجع است بتفسیر اصل (۲۲) قانون اساسی - آقایانیکه تصویب میکنند داخل شور دوم آن بشویم قیام نمایند . (عده قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد .

راپورت چهارم راجع است بمواد (۶۰) تا (۶۴) نظامنامه داخلی آقایانیکه تصویب میکنند داخل شور دوم آن بشویم قیام نمایند (عده قیام نمودند) .

رئیس - تصویب نشد . پس حالا چون دیگر مطلبی نداریم اگر آقایان موافقت مجلس را ختم میکنیم .

آقای میرزا احمد - اینکه آقایان رأی ندادند که داخل در شور دوم این راپورتها بشوند برای این بود که وضع مملکت امروزه یک قسمی است که باید فکر دیگری کرد و اینها زیادی است خوبست آقایانیکه مشرف شدند خدمت والا حضرت اگر راپورتی دارند بدهند که تکلیفی برای اوضاع حاضره معین بشود .

رئیس - بله آقایانیکه معین شده بودند خدمت والا حضرت مشرف شده اند ولی اقداماتشان بعضی نواقصی دارد که تا چهار بغروب مانده باید بانجام برسانند و بعد اقدامات خودشان را بعرض مجلس آقایان خواهند رسانید و عجلتاً هم بنده به بعضی از آقایان اطلاع داده ام که یکساعت و نیم قبل از ظهر در هیئت رئیسه حاضر بشوند که بر حسب دستخطی که از طرف والا حضرت اقدس رسیده است بنده باید با ایشان بعضی مذاکرات بکنم حالا اگر مخالفی نیست مجلس را ختم بکنیم (گفتند صحیح است) .

(در اینموقع که دو ساعت قبل از ظهر بود رئیس حرکت نمود مجلس ختم شد) .

جلسه ۲۷۳

صورت مشروح فوق العاده جلسه

روز یکشنبه ۱۹ رجب ۱۳۲۹

رئیس (آقای مؤتمن الملك) پنج ساعت و اواسه ربع بعد از ظهر بمقام ریاست جلوس نموده و پس از ده دقیقه مجلس رسماً تشکیل شد . صورت مجلس روزشنبه ۱۸ را آقای آقامیرزا رضاخان قرائت نمود .

رئیس - در صورت مجلس ملاحظاتی هست؟ (اظهاری نشد) - ملاحظاتی نیست (صورت مجلس تصویب شد) چون در این چند روزه بعضی انتشارات به هیئت وزراء داده شده است و سوء تفاهمی حاصل شده بود آقای سپهدار اعظم رئیس الوزراء مخصوصاً برای رفع این سوء تفاهمات از بنده خواهش کردند که یک مجلس علنی امروز تشکیل بشود تا اینکه مردم هم بدانند این انتشارات تمام بیجا و بی مأخذ بوده است آقای سپهدار اعظم مثل سابق رئیس - الوزراء هستند و اگر تغییرات و تبدیلاتی راجع بسایر وزراء باید بشود در موقع خودش تعیین و بمجلس معرفی خواهند شد و این موقع را مغتنم میدانم در اینکه علناً عرض بکنم که دیروز از طرف تمام احزاب سیاسی به بنده اطمینان داده شد که با کابینه آقای سپهدار اعظم در اموری که راجع بامنیت مملکت و آسایش عمومی است همه نوع همراهی بنمایند (عموماً گفتند صحیح است) و در اینموقع با این ترتیباتی که پیش آمده است بنده گمان میکنم که برای هیچ کس جای تشویش نباشد (عموماً تصدیق کردند) .

رئیس الوزرا - امروز که بنده تنها بدون کابینه آمدم محض اطاعت فرمایش آقای رئیس و نمایندگان محترم تقاعد این مدت هم بواسطه کسالت مزاجی بوده است که نتوانستم بکارها و امورات رسیدگی بکنم و البته باید در خاطر نمایندگان محترم باشد که بنده برای خدمت بملکت و ملت تا بحال بهیچوجه قصوری نکردم و باجان و مال همه طور حاضر بودم و هستم - الا اگر کسالت مزاج یکقدری مانع از بعضی اقدامات بشود این دیگر راجع به تقصیرات شخصی نیست و از واردات آسمانی است والا بنده در هر حال خدمت گذاری بملکت و ملت هیچوقت قصوری نکرده‌ام و همیشه حاضر بوده‌ام و خواهم بود امیدوارم انشاءالله تعالی نمایندگان محترم هم برای انتظام و امنیت مملکت و آسایش اهالی همین طوری که وعده فرموده اند با این کابینه که حاضر است و روز سه شنبه معرفی خواهد شد در پیشرفت امور همه قسم همراهی را بنمایند تا اینکه برخلاف بعضی ترتیباتی که بعضی اشرار از اطراف فراهم آورده اند انشاءالله امنیت و آسایش کلی فراهم بیاید و اسباب آسودگی خاطر نمایندگان محترم باشد و همه قسم قوانین را که لازم است ایجاد و حاضر بکنند و هیئت وزراء هم که تشکیل میشوند در اجرای آن قوانین بهیچوجه خودداری نکنند ماهم در پرتو محبت ایشان (باندازه که از ما بر آید) کوتاهی نکنیم (عموماً تحسین کردند)

رئیس - خاطر مبارک آقایان هست آنروزی که آقای سردار اسعد مرخصی خواستند برای ۳ ماه مرخصی خواستند و بعلمت اینکه مجلس شورای ملی همیشه طالب سلامت و جوه محترم است لهذا رأی دادند و مرخصی سه ماهه ایشانرا تصویب نمودند ولی بنده همچو حس میکنم که آقایان نمایندگان با کمال تأسف از مفارقت ایشان موقع را مقتضی می بینند که آقای سردار اسعد که حالا موعد مرخصیشان منقضی شده است تشریف بیارند و ما را بدیدار خودشان مسرور و مشغوف نمایند اینست که بنده تلگرافی از طرف مجلس نوشته ام اگر آقایان تصویب میکنند بعد از اینکه قرائت شد مغایره میشود .

(تلگراف مزبور بعبارت ذیل قرائت شد)
آقای سردار اسعد چنانچه خاطر عالی مستحضر است همانوقت که مجلس مرخصی جنابعالی را تصویب نمود با کمال تأسف و فقط بملاحظه این بود که بمعالجه چشم بپردازند و الا بمفارقت شخص محترم عالی هرگز راضی نمیشد اکنون که مدت مرخصی منقضی و امیدواریم بهبودی کامل حاصل شده باشد مجلس باتفاق ببنده مأموریت داده است از جنابعالی تقاضا نمایم عاجلاً مراجعت فرموده و تمام نمایندگان را بدیدار خودتان مسرور فرمائید .

رئیس - آقایانی که تصویب میکنند این تلگراف مغایره شود قیام نمایند (عموم نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - باتفاق تصویب شد چون امروز چیزی نداریم در دستور بگذاریم اگر مخالفی نباشد مجلس را ختم میکنیم و جلسه آتیه روز ۳ شنبه سه ساعت و نیم قبل از ظهر و دستور جلسه آتیه هم از قراری

است که عرض میشود چهار فقره راپورت کمیسیون تفسیر يك فقره راپورت کمیسیون بودجه راجع بادیب کرمانی مخالفی نیست (مخالفی نبود)
(مجلس شش ساعت و ربع بعد از ظهر ختم شد)

جلسه ۲۷۴

صورت مشروح روز سه شنبه

۲۱ شهر رجب المرجب ۱۳۲۹

رئیس (آقای مؤتمن الملک) سه ساعت و نیم قبل از ظهر بکرسی ریاست جلوس نموده و پس از یکربع مجلس رسماً تشکیل شد و صورت مجلس روز یکشنبه را آقای آقا میرزا ابراهیم خان قرائت نمودند .

رئیس - در صورت مجلس ملاحظاتی هست ؟ (اظهاری نشد) ملاحظاتی نیست صورت مجلس تصویب شد - راپورت کمیسیون تفسیر راجع بماده (۸۵) نظامنامه داخلی است که باید شور دویم در آن بشود - آقایانیکه تصویب میکنند داخل در شور دویم بشویم قیام نمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - با کثرت تصویب شد - راپورت خوانده میشود (بعبارت ذیل قرائت شد)

بنا بتقاضای آقای رئیس از کمیسیون تفسیر سؤال شده بود که در ماده (۸۵) نظامنامه داخلی که راجع باخذ رأی علنی با اوراق است مذاقه و معلوم شود که آیا فقره دویم و سیم ماده مزبوره اخذ رأی با اوراق را در هر يك از مواد لوایح قانونی الزام میکند یا نه - کمیسیون تفسیر چنین رأی میدهد که هر چند تاکنون در مجلس عمل بر این بوده که در هر يك از مواد لوایح قانونی مذکور در فقره دویم و سیم ماده (۸۵) با اوراق اخذ رأی شود لکن ماده مزبور این ترتیب را قیمت نداده و رأی با اوراق در مواقع اخذ رأی کلی لوایح مزبوره کفایت میکند

رئیس - با راپورت کمیسیون تفسیر مخالفی هست ؟ (اظهاری نشد) معلوم میشود کسی مخالف نیست رأی میگیریم - آقایانیکه مضمون این راپورت را تصویب میکنند قیام نمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - با کثرت (۳۷) رأی از (۶۹) نفر نمایندگان حاضر تصویب شد - راپورت دویم کمیسیون تفسیر راجع بماده (۷) متمم قانون وظایف خوانده میشود (بعبارت ذیل قرائت شد)

لایحه وزارت مالیه در خصوص ماده هفتم متمم قانون وظایف بمجلس رسیده بود و بکمیسیون تفسیر ارجاع شده بود که عیناً در اینجا نقل میشود .

موافق ماده هفتم متمم قانون وظایف مقرر است که ورثه که حقوق دیوانی شخصی داشته باشند سهم هر يك از وراث ذکور که بعلاوه حقوق شخصی تجاوز از (۶۴۱) تومان و سهم هر يك از وراث اناث که بعلاوه حقوق شخصی تجاوز از (۳۲۰) تومان باشد تفاضل از سهم ارثی آن وارث کسر میشود و اگر حقوق شخصی وارث ذکور (۶۴۱) تومان یا بیشتر و حقوق شخصی اناث (۳۲۰) تومان یا بیشتر باشد از حقوق متوفی چیزی باوداده نشود حال بعضی از ورثه یافت میشود که حقوق نقدی آنها بدمیزان معینه فوق نمیرسد ولی قیمت حقوق جنسی آنها را که منظم کنیم

از میزانهای مذکور تجاوز خواهد نمود و بنا بر این نباید از حقوق متوفی چیزی بآنها داده شود ولی قانون وظایف صریحاً این نکته را تصریح نمی نماید که قیمت حقوق جنس هم باید جزء حقوق نقدی محسوب شود وزارت مالیه ماده هفتم متمم قانون وظایف را چنین تفسیر میکند که باید قیمت حقوق جنس هم بانضمام حقوق نقدی ورثه محسوب شود ولی چون این مسئله مصرح نیست تفسیر خود را در ضمن ماده واحده الحاقیه پیشنهاد مجلس شورای ملی مینماید ماده واحده - قیمت حقوق جنسی ورثه مطابق ترتیب مذکور در ماده هشتم متمم قانون وظایف تسعیر شده و بمیزان حقوق نقدی وراث اضافه میشود در صورتیکه حقوق وراث ذکور نقداً جنساً مبلغ (۶۴۱) تومان وراث اناث به (۳۲۰) تومان باشد از حقوق متوفی چیزی بآنها داده نمیشود .

کمیسیون تفسیر نظر وزارت مالیه را صحیح دانسته و ماده پیشنهادی را با این نحو تکمیل مینماید ماده واحده - مقصود از حقوق شخصی وراث کدر ماده هفتم متمم قانون وظایف ذکر شده اهم از حقوق نقدی تنها یا حقوق جنسی تنها با حقوق نقدی و جنسی بضمیمه یکدیگر است و ترتیب تقویم حقوق جنس بنحوی است که در ماده هشتم متمم قانون وظایف مقرر است .

رئیس - آقایانیکه تصویب میکنند داخل در شور دویم این راپورت بشویم قیام نمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - با کثرت تصویب شد - حالا با این ماده واحده که از کمیسیون تفسیر پیشنهاد شده است مخالفی هست ؟ (اظهاری نشد) پس ماده واحده که تازه خوانده میشود رأی میگیریم .

(مجدداً ماده واحده راپورت کمیسیون قرائت شد .)

رئیس - آقایانیکه این ماده واحده را تصویب میکنند قیام نمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - با کثرت تصویب شد - راپورت دیگر کمیسیون تفسیر راجع بتفسیر اصل (۲۲) قانون اساسی است آقایانی که تصویب میکنند داخل در شور دویم آن بشویم قیام نمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - با کثرت تصویب شد - راپورت خوانده میشود (بعبارت ذیل قرائت شد)

وزارت مالیه از مجلس شورای ملی تقاضا کرده بوده که اصل (۲۲) قانون اساسی را تفسیر کنند که آیا اجاره استجاره را هم شامل است یا نه کمیسیون تفسیر در این باب در جلسات متعدده مذاکرات بعمل آورده بالاخره تصمیم نموده که چون کلیه عایدات و مخارج دولت باید با اطلاع و تصویب مجلس شورای ملی برسد اصل مذکور شامل تمام مواد اجاره املاک و مستغلات نیز میباشد اعم از جزئی و کلی هر گاه بنظر آید که این تکلیف بواسطه کثرت موارد و خصوصاً درباره املاک و مستغلات جزئیه موجب اشکال و تعویق جریان امور و تضییع اوقات مجلس میگردد باید بخاطر آورد که این اشکال اختصاص با اجازه ندارد و در نقل و انتقال عین اموال جزئیه نیز پیش میآید و رفع آن هم ممکن است چه تصویب مجلس شورای ملی مستلزم این نیست که در هر مورد خاصی لایحه علیحده از مجلس بگذرانند بلکه چون دولت باید هر سال